

17 Kasım
2022

HAFTALIK GÜNDEM

DURGUNLUK, İŞSİZLİK YAYILIYOR

Dünya kapitalist sisteminin en kârlı, en büyük, en hızlı gelişen dev şirketleri birbiri ardına toplu işçi çıkarmalara gidiyor. Amazon 10 bin, Meta/Facebook 11 bin işçi atarak küçülmeye gideceğini duyurdu. Daha önce Twitter da işçilerinin yarısını atacağını duyurmuştu. Bu haberler Amerika başta olmak üzere dünya kapitalist sisteminin durgunluğa girdiğinin ilanı anlamına geliyor. Durgunluk demek, kârları azalan şirketlerin işçi çıkarmaya başlaması demek. İşsizlik artacak, halkın alım gücü azalacak, ticaret hayatı yavaşlayacak. Bu döngünün devamında yeni işsizlik dalgaları bekleniyor. Dolayısıyla önümüzdeki dönem toplumsal huzursuzluğun artacağını öngörebiliriz.

Toplumsal huzursuzluk ilerici bir muhalefetin etkili olarak ortaya çıkmasının da, gericilerin güçlenmesinin de zeminidir. İlerici sol muhalefet güçlü bir örgütlülükle krize halkçı çözümler getirebilir, çekim merkezi olabilir. Bu yapılamadığında toplumsal çürüme, çökme eğilimi ortaya çıkar. Toplumsal dayanışma zayıflar, suç oranları artar, uyuşturucu kullanımı gibi sorunlar yaygınlaşır.

Kapitalizmin krizleri döngüsel olarak ortaya çıkar. Üretimin kâr amacıyla yapılması, azami kâr güdüsü, serbest piyasa koşulları, yıkıcı rekabet, plansız üretim bu krizlerin temel nedenleridir. Öyleyse bütün insanlık ancak üretimin toplumsal gereksinimleri karşılamak için planlı bir şekilde yürütüldüğü, toplumcu bir ekonomik modelle Ahmed Arif'in "Dolu sofa, gülen anne, gülen çocuklar / Bir'e on, bir'e yüz'le akşama gebe / Şafakla doğan işgücü" dediği günlere ulaşabilir.

TÜRKİ DEVLETLER TOPLANTISI

Özbekistan Semerkant'ta 11 Kasım 2022 tarihinde Türkiye Devletleri Teşkilatı TDT zirvesi gerçekleştirildi. TDT Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan'dan oluşuyor. Tarafsızlık statüsü olan Türkmenistan gözlemci üye sıfatıyla katılıyor. Macaristan da gözlemci üye. Zirve Türkiye açısından çok başarılı geçti.

Türkiye Özbekistan'da İmam Buhari Üniversitesi kuracakmış. Bu zirve ziyareti sırasında Erdoğan'a, Özbekistan yüksek nişanı verildi. Ayrıca TDT yüksek nişanı da verildi.

Türkiye'nin dış politikası açısından önemli bir gelişme de KKTC'nin toplantıda gözlemci üye statüsü kazanması oldu. Kararı Yunanistan ve AB protesto etti. Kabul edilemez bir karar dediler. KKTC için bir ara aşama sağlanmış oldu. Koşullara bağlı olarak devamı da gelebilir.

TÜRK MÜ, TÜRKİ Mİ?

Bu konuda bir nüansa dikkat çekelim. Orta Asya devletlerinde teşkilatın adı “Türki Devletler” olarak kabul edilirken Türkiye resmî isim olarak “Türk Devletleri” adını kullanıyor. Orta Asya ülkeleri aynı kökenden türemiş farklı uluslar olduklarını her zaman vurguluyorlar. Orada Özbek, Kazak, Kırgız, Türkmen, Azeri diye uluslar var. Türkiye’nin yaklaşımında ise tüm üyeler Türk ulusunun parçası varsayılıyor.

TÜRKİYE ETKİSİ

Türkiye’nin TDT üyeleri ile ilişkilerinin gelişmesi Rusya ve Çin açısından da ilginç bir gelişme. Bu iki ülke emperyalistlerin bölgedeki etkisini sınırlandırmaya, iç karışıklıkları önlemeye, bölgesel istikrarı korumaya çalışıyorlar. Türkiye bu politikanın takipçisi olursa önemli bir müttefik olur. Ama emperyalistler ile işbirliğine yönelirse önemli bir kama olabilir.

TERÖRÜN MERKEZİ ABD

Türkiye’nin Batılı ülkeler ile arasının nesnel olarak bozulmaya başlaması uluslararası alanda etkisinin artmasını sağlıyor. Erdoğan da bu tutumu 12 Kasım’da Özbekistan’dan dönüş yolunda yaptığı doğrudan Amerikan yönetimini hedef alan açıklamalar ile pekiştiriyor. Medya organlarında hatta Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığında bile üzerinde çok durulmayarak fiili sansüre uğrayan açıklamasında terör elebaşı olarak Fethullah Gülen’i işaret eden Erdoğan “Şu anda bunlara kim sahip çıkıyor? ... Ve bu adamı Amerika saklıyor. Kim saklıyor? Biden saklıyor. Kendilerine Pensilvanya’da devasa bir kâşâne (köşk) verdiler, orada bu adam yaşıyor. Bana ‘Terörün merkezi neresi’ diye sorarsanız; ben size şu anda bunu söylerim” diye konuştu.

13 KASIM SALDIRISI

13 Kasım saldırısı Türkiye’yi istikrarsızlığa sürükleme, halkı korkutma, kitle eylemlerine yönelmeyi bastırma, halkı birbirine düşürme hedefleriyle yapılmış tipik bir NATO/Kontrgerilla eylemidir. Emperyalistlerin Türkiye siyasetine şiddet aracılığıyla yön verme çabalarından biridir. Kamuoyunda saldırının ilk anlarından itibaren farklı kökenlerden gelen toplumsal kesimleri hedef alan çağrılar halkı iç çatışmalara yönlendirmek için ne kadar uygun bir ortam olduğunu gözler önüne sermiştir.

Provokasyonlar karşısında soğukkanlılığımızı kaybetmemek, olayın üstündeki sis perdesinin aralanmasını sağlamak/beklemek, korku ve paniği artırıcı davranış ve açıklamalardan uzak durmak en önemli görevlerdir. Halkı korkutmak ve siyaset sahnesinin kenarına itmek hedefiyle yapılan bu tür saldırılara karşı en iyi yanıt dayanışmayı ve kardeşliğimizi büyütmek, emperyalistler ve işbirlikçilerine karşı kitlesel mücadeleyi yükseltmek olacaktır. Bütün bunlarla birlikte elimizdeki nesnel bilgi ve gözlemlerimizi incelemek, spekülasyondan uzak somut analizlere yönelmek tetikçileri belirleyebilmek başta olmak üzere sis perdesinin kalkmasına hizmet edecektir.

ANALİZ

13 Kasım analizini yaparken ilk temel veri olarak iktidarda kimin olduğundan bağımsız bir şekilde Türkiye'nin, Amerika'nın başını çektiği emperyalist savaş bloku ile nesnel olarak sürtüşme içinde olduğundan hareket etmek gerekir. Dolayısıyla emperyalistler Türkiye'yi yönetenlere doğrudan, dolaylı mesajlar vererek baskı altına almaya çalışacaktır.

ARKA PLAN

AKP iktidarı, ABD emperyalizminin 2011 yılında başlatılan Suriye'yi bölme parçalama dağıtma planının en önemli taşeronlarından biriydi. Erdoğan bu taşeronluğu yürütürken çok kısa sürede kolay bir zafer kazanacak, bölgenin hâkimi, hükmeden olacağı beklentisindeydi. Böylece yeni topraklar kazanarak Türkiye'yi büyüten lider olarak kendince tarihe geçecekti.

Oysa ABD emperyalizminin planlamalarında Suriye'yi parçalamanın yanı sıra Türkiye'yi de küçültme, bölme hedefi vardı. Suriye ordusu ve halkı, uluslararası emperyalistlerin beslediği çetelere karşı savaşırken Türkiye sınırı Suriye yönetiminin denetiminin dışında kaldı. Rusya, İran ve Lübnan Hizbullahı Suriye'nin davetiyle askerî ve ekonomik desteğe geldiler, bu destek hâlâ devam ediyor.

Bölgede Amerikan askerleri yasa dışı üsler kurdu. Amerikalılarla bağlantılı dinci gerici şeriatçı örgütler ve PKK/YPG/SDG Suriye'nin kuzeyinde Türkiye sınırında geniş bir alanı kontrol ediyorlar. PKK Suriye'de Kürt'lerin yerleşik nüfusu ve bölgesi dışında büyük bir alanı SDG adıyla kontrol ediyor. Suriye'nin denetimi dışındaki bu bölge Türkiye sınırını tehlikelere

açık hâle getirdi. Diğer yandan AKP kendi eliyle yarattığı yıkımın zararlarını gidermek üzere Suriye yönetimiyle tekrar barışmak yerine TSK'yı bölgeye sürerek belirli bölgeleri ele geçirdi.

Yakın zamanda Erdoğan "Seçimlerden sonra Suriye'yle her şeyi sil baştan yapabiliriz" dedi. Rusya ile de ilişkileri geliştiriyor. Amerika son zamanlarda Türkiye'ye yönelik olarak "Rusya ile çok yakınlaşıyorsunuz, bu yaptırımların etkisini kırıyor" diye eleştirilerini artırdı. Türkiye İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya katılmasında ayak diremeye devam ediyor. Talepler karşılanmadan somut adım atmayacağını söylüyor. F-16 pazarlıkları da hâlâ sürüyor. Bu atmosferde Erdoğan'ın 12 Kasımdaki Amerikan yönetimini doğrudan suçlayarak el yükselten konuşması ABD'de gerginlik yaratmış olabilir. İstiklal'deki patlamanın doğrudan bu konuşmanın sonucu olarak yapıldığını söylemek olanağı yok elbette. Saldırının bin türlü başka hesabın içinde yapıldığını düşünmek gerekir. Ama saldırının hangi tarihte yapılacağına karar vermelerini etkilemiş olabilir.

Hedefler ve mesajlar

İlk olarak kitlelerde “Bu iktidar gidecek” umuduyla artan sokağa çıkma, meydanları doldurma eğimindeki artışın kırılmasının hedeflendiğini söyleyebiliriz. Emperyalistler ve işbirlikçileri halkın özne olarak siyaset sahnesine çıkmasını daima engellemeye çalışmışlardır. Tarihte bunun sayısız örneği var. Halk siyaset sahnesinin kenarına itildiğinde siyasi hayatı dizayn etmek onlar için daha kolaydır. İkinci olarak iktidara “O kadar büyükleme, bize çatma, istediğimiz anda seni sarsarız. Ülkedeki istikrar bir pamuk ipliğine bağlı” mesajı olduğu açık. ABD bütün iktidarlar için en hassas olan yere vuruş yapıyor. Yönetimi can güvenliğini dahi koruyamaz bir duruma düşürüyor.

Tetikçiler üzerinden verilen mesajlar

Saldırıyı IŞİD’in, PKK’nin veya başka bir grubun yapması temel hedefi ve mesajı değiştirmeyecek. Ama yine de tetikçiliği kimin yaptığı da başka mesajlara işaret eder. Öncelikle somut verilere göz atalım. Daha önce PKK’nin yaptığı Mezitli saldırısını kınayan Demirtaş’a fırça atan Duran Kalkan yakın zamanda dikkat çekici açıklama yapmıştı. PKK’nın kuruluş kongresinin yıldönümü dolayısıyla eylemler yapacaklarını açıklayarak “6 Kasımdan itibaren bütün Kasım ayını eylemlerle geçireceğiz. Küçük büyük demeden hep eylemle geçecek bu ay. Kadınlar da rol alacak” demişti.

AKP anayasa tartışmaları ile HDP’ye önemli bir meşruiyet alanı yaratmıştı. HDP de değişikliğe destek olabileceği yönünde mesajlar vermişti. Esasında son derece duyarsız ve acımasız olan AKP iktidarı Demirtaş ve Tuğluk için insani gerekçeleri işletmeye karar verdi. Yapılan açıklamalara göre demans başlangıcı olan Aysel Tuğluk serbest bırakıldı. Babası ağır hasta olan Demirtaş’ın hava yoluyla babasını ziyaret etmesi sağlandı. Bu süreçte AKP kendi gerici laiklik karşıtı planları ve seçmen desteği açısından uygun bir zemin yakalamış, HDP’de de bu doğrultuda hareket etme eğilimi güçlenmeye başlamıştı. İstiklal’deki terör saldırısı bu ortamı nesnel olarak değiştirdi, HDP ve AKP’nin yaklaşma çabaları bozuldu.

Erken sonuçlar

Saldırıdan sonra açıklama yapan Bahçeli “HDP’ye bir gün bile tahammülümüz yok. Kapatılmalıdır” dedi. Oysa bir hafta önce anayasa tas-lakları için AKP heyetinin ziyaretini onaylamıştı. “Ne var bunda, mecliste grubu olan bir parti zi-yaret ediliyor” demişti. Şimdi kimse doğrudan anayasa tartışmasına değinmiyor ama anlaşılan HDP desteği ile anayasa değişikliği projesi rafa kalkıyor. Görülen o ki ABD, AKP’ye “faydalı düş-man” ya da “açılım ortağı” olarak kullanabileceği HDP seçeneğini elinden alabileceğini göstermiş oluyor.

Saldırıdan sonra açıklama yapan İçişleri Bakanı Soylu “Amerika bize mesaj gönderdi biz bu mesa-jı aldık. Amerika’nın taziyesini kabul etmiyoruz. Katilin olay yerine gelmesi gibi bir şeydir bu. Siz senatodan para göndererek besliyorsunuz, onlar da bizim kanımızı döküyor” dedi. Soylu’nun bu kadar açık konuşmasının arkasında Erdoğan’ın bir gün önceki konuşması var. Erdoğan da saldırı üzerine yaptığı açıklamada Soylu’yu destekle-di. “İstiklal Caddesinde kanımız dökülüyorsa bu kanda IŞİD’e karşı mücadele ediyor diye PKK’yı, PYD’yi, YPG’yi destekleyenlerin de payı vardır. Onlar ortaktır dökülen her kana” dedi. Bahçeli de yaptığı açıklamada saldırıyla ilgili Amerika’yı suçladı. İktidar blokunun açıklamalarında ABD’ye “Mesajınızı aldık gereken cevabı vereceğiz” to-nuyla meydan okumayı sürdürdüğü görülüyor. Saldırının hemen ardından Amerika bağlantısı-nın açıklanması ve bu yöndeki delillerin sunul-ması, faillerin yakalanması iktidarın Amerika’yı küçük düşürmeye çalıştığı anlamına geliyor. İktidarın meydan okumayı sürdürmesi zaafli nok-taları örtmeye yetmiyor. Saldırının gerçekleşmiş olması başlı başına bir zaafı işaret ediyor zaten. Karmaşık istihbarat ilişkileri içinde, izlendiği hâl-de gözden kaçmayı başaran ya da bir şekilde yol verilen birisi yapmışsa bu daha büyük bir zaaf demektir.

Olasılıklar

İktidar blokunun meydan okuyan açıklamaları çok yönlü taraflar arasında, çok yönlü pazarlık-ların kesin olarak sonlandığı anlamına gelmez. Pazarlıkların sonuçlarına göre bütün bu gergin ortamın yatışması için Öcalan’dan bir “ateşkes çağrısı” gelmesi, çözüm sürecinin başında ol-duğu gibi “muteber kişi” ilan edilmesine açıla-bilecek kapılar tamamen kapanmış değil. Ama esas eğilimin HDP’nin muhalefet ile yakınlaş-ması olduğunu söyleyebiliriz. 6’lı masa bu yön-de gerekli söylem ve araçları kullanmaya başla-dı. Saldırı sonrasında yayınlanan ortak bildiride doğrudan PKK/PYD adı geçirilmeden terör sal-dırısı kınandı. İktidara bir gönderme olarak “te-rörden siyasi fayda umanlar” da kınandı. Tek tek yapılan açıklamalarda ise Amerika bağlan-tısı ya reddedildi ya hiç ele alınmadı.

Saldırının iktidarın işine yaradığı yönünde ileri sürülen düşünceler hayatın olağan akışına uy-muyor. Kitle hareketlerini kontrol altına almak ve seçmenlere mavi boncuk dağıtmak için çok sayıda aracı olan (sansür yasaları, mahkeme-ler, polis, EYT ve taşeron sorununun çözümü, açılım süreçleri, yüksek maaş artışları, askerî manevralar vs.) iktidarın şu anda böyle bir sal-dırıdan medet umması akla yatkın değil. Ne var ki iktidar bu ortamı kendi lehine çevirecek ben-cilce manevralar yapmaktan da geri durmaya-caktır.

Yaratılmaya çalışan korku ikliminin halkın siya-set sahnesine doğrudan müdahale edeceği kit-lesel eylemlere yönelmesini engelleyici bir etki-si olduğu düşünülebilir. Fakat toplumsal olaylar her zaman masa başında planlandığı gibi geliş-mez. Halkın bu baskıları boşa çıkaracak ve si-yaset sahnesine ağırlığını koyacak araçları ve ortamı yaratması olanağı vardır. Emperyalizme, gericiliğe ve sömürüye karşı ulusal demokratik güçlerin en geniş birliğini sağlama gereksinimi daha yakıcı şekilde kendini dayatıyor.

TEPKİLER

Patlamanın hemen ardından bütün parti ve çevreler “Nereden gelirse gelsin terör saldırısını kınama” bağlamında açıklama yaptı. Sol ve sosyalist partiler de kınadı. HDP çevreleri de kınadı. Birçok yönetici ve Toplumcu Kurtuluş Partisi 1920 TKP patlamanın ilk saatlerinden itibaren belli kesimleri hedef göstererek iç çatışma ortamı yaratmaya çalışanlara karşı da uyarılar yayınladı. Halkı birliğini ve kardeşliğini korumaya çağırdı.

Saldırının failleri ve bağlantıları birkaç saat içinde ortaya çıkmaya başlayınca bazı sol çevreler dolaylı ve üstü örtülü olarak iktidarı halka karşı komplo kurmakla eleştirmeye başladı. PKK saldırıları “Olayla hiçbir ilgimiz yoktur. Çünkü biz sivilleri hedef almayız” (Oysa sayısız kez hedef almışlardı) diyerek üstlenmeyince bazı muhalefet çevrelerinde saldırının ardındaki Amerikan parmağı geri plana itildi. “Yönetim göz yumdu” tezi belirginleşti. Demirtaş “Bu katliamı protesto ediyorum. Devletin içinde yol verenler var” dedi. Garo Paylan ise “Darbe mekaniği başlamıştır” diye demec verdi. Ama darbeyi kimin yapacağı konusuna girmede.

Amerikancı siyasal İslamcılar ise İran’ı hedef gösterdi. Medya organlarında bu tez ön plana geçmeye başladı. İran değilse de herhangi bir İslamcı örgütün yapmış olabileceği de ileri sürüldü. Saldırının başı örtülü bir şekilde eylemi gerçekleştirmesi, Arap kökenli olması, basına verilen fotoğraflarda baş örtüsünün açılmış olması gibi noktalar bu tezlerin hareket noktasını oluşturuyor. Bu tez ana muhalefet çevrelerinde de destekleniyor.

Kılıçdaroğlu grup konuşmalarında teröre karşı olduğunu, kendisinin de terörün hedefi olduğunu uzun uzun anlattı. Terör saldırısını kınadı. Saldırıyı yapanı ima etti ama doğrudan PKK adını kullanmadı. Akit gazetesinin Kılıçdaroğlu “Kasımı bekle-

yin derken bu saldırıyı mı kastediyordu?” iftirasına çattı. İstiklaldeki terör saldırısında Amerikan bağlantısı üzerine hiç yorum yapmadı.

Akşener de grup toplantısında şöyle konuştu: “Bunun arkasında PKK/PYD/YPG vardı. Hepsi ni kınıyoruz. Onlara karşı mücadeleden yanayız. Ama iktidar, özellikle Sayın Soylu Amerika’yı suçladı. Buna katılmıyoruz. Amerika’yı niye suçluyorsun? Ayrıca Soylu Amerika’yı suçlarken Erdoğan Biden ile görüştü onun taziyesini kabul etti. Eğer dediğiniz gibi terörün arkasında Amerika varsa, dediğiniz doğruysa o zaman İncirlik ve Kürecik niye duruyor? Niye kapatmıyorsunuz? Ya Sayın Erdoğan doğrudur bu konuda, o zaman etrafını düzeltsin burada bir kargaşa var. Ya da gereğini yapsın.” Akşener Biden ile görüşmeyi ön plana çıkararak Erdoğan’ın 12 Kasımdaki ABD yönetimini ağır şekilde hedef alan demecini gözlerden saklıyor. İktidarı sıkıştırarak, atmak istemeyeceği adımlara zorlayarak Amerikan bağlantısını ustaca gizlemek istiyor.

DEVA Partisi net olarak Amerika’nın suçlanması na karşı çıktı. Babacan “Hiç diplomasiye sığmayan, kendi beceriksizliğini başta devletlerin üstüne atmak bu” dedi.

Ümit Özdağ “Bana gelen istihbarata göre bu işin arkasında başka bir devlet var. Soylu’nun dediği gibi değil” diyerek üstü örtülü bir şekilde İran’ı hedef gösterdi.

Bütün bu tepkiler ve tartışmalar içinde gözden kaçtırmamamız gereken bir nokta var. Bu saldırı tipik bir NATO/Kontrgerilla eylemidir. Arkasında Amerika vardır. Saldırıyı hangi terör grubunun yaptığı ikincil önemdedir. Bu terör saldırısının ana hedeflerini ve mesajlarını değiştirmez. Asıl failin Amerika olduğu gerçeğini değiştirmez.

6'LI MASA TOPLANDI

14 Kasım Pazartesi günü 6'lı masa toplantısı yapıldı. Terör konusunda ortak bildiri yayınlandı. 28 Kasım'daki yeni toplantıda anayasa tas-laklarını sunacaklarını, ortak ada-yı vakti gelince açıklayacaklarını söylediler. Açıklayacakları adayın kesin olarak cumhurbaşkanı ola-cağını belirttiler. BTP'nin masaya katılması için Akşener öneride bulunmuş. Ama CHP dışındaki di-ğer partiler reddetmiş. Karşı çıkan partiler" CHP ve İyi Parti dostluk ilişkilerini sürdürsün, masada çok önemli bir yere geldik, tartışma-ların başına dönmeyelim" demişler.

G20 TOPLANTISI

Toplantıda Biden ile Erdoğan çok kısa bir görüşme gerçekleştirdi. Er-doğan'ın F16 meselesini sorduğu Biden'in "işler iyi gidiyor" dediği, ayrıca tahıl anlaşması dolayısıyla Erdoğan'ı tebrik ettiği açıklandı. Diğer taraftan Erdoğan toplantı ön-cesinde yaptığı açıklamada "Ben Sayın Putin'e toplantıya katılma-sını önerdim. Bence çok daha iyi olurdu. Ama onlar bir değerlendir-me yapmışlar ve Putin gelmemenin daha yararlı olacağına karar ver-miş. Bu onun ve çalışma arkadaş-larının kararıdır. Saygı duyuyorum" diye Rusya'ya açıktan destek verdi. G20 toplantısında Erdoğan, Türki-ye'nin bir gaz üssü olacağını vurgu-ladı. Rusya ile iyi ilişkileri sürdüre-ceğinin güçlü sinyallerini de verdi.

POLONYA PROVOKASYONU

Rusya 15 Kasım'da Ukrayna'da Kiev ve çevresi başta olmak üzere bombardıman gerçekleştirdi. Bombardımanın hemen ardından Zelenski "Ukrayna sınırındaki bir Polonya köyü vu-ruldu. İki kişiyi öldürdüler. NATO toplu karşılık versin" diye yaygarayı kopardı. Polonya "İki insanımız öldü. NATO'yu toplantıya çağırıyoruz" dedi. Letonya, Estonya, Litvanya bil-diri yayınladılar. "Kolektif güvenlik gereği saldırılım" dediler. Provokasyona AB düzeyinden de destek verildi. Rusya he-men yaptığı açıklamayla "Biz o bölgelere bir saldırı yapma-dık. Sınıra en yakın hedefimiz Polonya'ya 35 kilometre uzak-ta. Bu bir provokasyon. Polonya'yı vuran füze ile bir ilgilimiz yok" dedi.

Bütün bu yaygaranın içinde ilk açıklamalardan birini Erdo-ğan yaptı. "Rusya alakamız yok diyorsa bu bizim için önem-lidir. Saygı duymak zorundayım. Zaten ben Scholz ile de ko-nuştum. O da bunu araştırılması gerektiğini söyledi" dedi. Amerikalı yetkililer başlangıçta çeşitli düzeylerde Polonya'yı destekleyen açıklamalar yaparken bir yandan da araştırıyo-ruz, dediler. Biden ilk başlarda "Araştırıyoruz. Rusya füzesi olması bir olasılık" dedi. Daha sonra kesin bir şekilde "Rusya füzesini vurmak için ateşlenen Ukrayna'ya ait bir hava sa-vunma füzesi, S-300 olduğu anlaşılıyor" dedi.

Sonuç olarak provokasyon çok net şekilde ortaya çıktı. Ama hiçbir Batılı yönetici provokasyon lafını bile kullanmadı. Stoltenberg "Ukrayna kasıtlı bir şekilde davranmamış. Ama burada esas sorumlu Rusya'dır. Onlar saldırmasa böyle bir olay olmazdı" dedi. Açıkça provokatör olduğu ortaya çıkan Zelenski'yi şımartmaya devam ediyorlar. Üye her devlet baş-kanının üç dakika konuşturulduğu G20 toplantısında, Ukray-na üye olmadığı hâlde Zelenski'ye video bağlantısı üzerin-den tam 20 dakika konuşma yaptırıldı. Yine de Zelenski'nin emperyalist devletler gözünde kredisini yitirmeye başladığı-na dair kulis haberleri de geliyor.

ABD içinde başlarda çeşitli düzeylerde provokasyona hiz-met eden açıklamalar gelse de kritik noktalarda "Rusya füzesi değil" açıklaması yapıldı. Bu farklı tonlar ABD içinde farklı kanatların çatışması anlamına gelebilir.

HERSON

Kentten Rusya'nın çekilmesi tamamlanmıştı. Zelenski de Herson'a giderek gösteri yaptı. Associated Press ajansı insanların direğe bağlanma görüntülerini paylaşmaya başladı. İnsanlık için iç sızlatıcı görüntüler geliyor. Bu çekilme kararı Rusya içinde siyasi tartışmaları hızlandırdı. Komünistler Putin yönetimini ağır eleştirdiler. "Savunma bakanlığı çekilme ile ilgili açıklama yapsın" dediler. Rusya Federasyonu Komünist Partisi RFKP "Ordumuz kahramanca savaşıyor. Ama yönetimde belli insanlar Rusya'nın savaşı kaybetmesi için ellerinden geleni yapıyorlar. Beşinci kol olarak hareket ediyorlar. Bunlara karşı tavır almalıyız" diyor. RFKP "Burjuvazi Rusya halkına ihanet ediyor. Araştırılsın" diye önerge verdi. Meclise verdikleri önerge, diğer partilerin karşı tutum almasıyla reddedildi. Ama bütün partiler birer ikişer fire verdiler.

Askerî gözlemcilerin bir kısmı Herson'un ardından Zaporajye'nin tehlikeye girebileceğini söylüyor. Rusya hâlâ askerî teknik kapasitesini tam olarak kullanmıyor. Stratejik üstünlüğüne dayanarak savunmada bekliyor. Bir yandan da barışa hazırız mesajı veriyor.

BM OYLAMASI

ABD daha önce Güvenlik Konseyinde Rusya vetosu nedeniyle geçiremediği Rusya karşıtı kararı, Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna taşıdı. Tasarıda Rusya'nın, Ukrayna'ya verilen her türlü zararın tazminatını ödemesi istendi. Oylamada Amerika'nın sunduğu tasarıya Türkiye de içinde olmak üzere 94 ülke evet dedi. 74 ülke çekimser kaldı. Daha önce Rusya karşıtı kararlarda çekimser oy kullanan ülkelerin çoğu çekimser kalmaya devam etti. Hayırların sayısı Rusya ile birlikte 14 oldu. Daha önce tarafsız kalan ülkelerin bir kısmının Rusya lehine döndüğü görülüyor. Hayır veren ülkeler Bahamalar, Belarus, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çin, Küba, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Eritre, Etiyopya, İran, Mali, Nikaragua, Suriye ve Zimbabve. Çin, Küba ve İran ilk defa açık olarak Rusya lehine oy verdi.

ABD ARA SEÇİMLERİ

8 Kasımdaki seçimlerde tablo giderek netleşiyor. Senatoda Biden'ın partisi Demokratlar 50'ye ulaştı. Trump'ın partisi Cumhuriyetçiler 49'da kaldı. Belli olmayan sandalyeyi Cumhuriyetçiler alsa da 50'ye 50 kalmış oluyorlar. Bu durumda başkan yardımcısı Kamala Harris'in oyu Senato başkanı sıfatıyla iki oy olarak sayıldığı için çoğunluk kıl payı Demokratlarda kalmış oluyor. Cumhuriyetçiler, Demokratların 50. sandalyesi için seçimlerde hile iddiasıyla resmen itirazda bulundu. Temsilciler meclisinde de oy sayımları ve ikinci tur oylamalar beklense de çoğunluğun Cumhuriyetçilerde kalacağı kesin gibi. Trump seçim başarısından aldığı destekle 2024'de resmen adaylık başvurusu yaptığını duyurdu.

MACARİSTAN'A PETROL BLOKAJİ

Ukrayna, Macaristan'a giden Drujba (Dostuk) petrol boru hattından akışı durdurdu. Fakat daha sonra açıklama yapan Ukraynalı yetkililer pompalamanın Rusya bombardımanı yüzünden yaşanan elektrik kesintisinden kaynaklandığını söyleyerek tekrar petrol akışını başlatacaklarını açıkladı. Petrol akışını yeniden başlattı. Ukrayna'nın gelen tepkiler üzerine geri adım attığı yönünde yorumlar da var.

ALMANYA

Almanya'daki Gazprom şubesi kamulaştırıldı. Burada Deutsche Bank'ın önemli bir yatırım payı vardı. Yaptırımlar nedeniyle kendi ayağına kurşun sıkan Almanya hükûmetinin kararları yüzünden Deutsche Bank da batma tehdidi yaşıyordu. Kamulaştırma yoluyla Deutsche Bank da iflastan kurtarıldı.